

Utbildningsinspektion i Ulriksbergsskolan och Ulrikaskolan

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Växjö och besökt Ulriksbergsskolan och Ulrikaskolan den 20 - 21 oktober 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Ulriksbergsskolan/Ulrikaskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Ulriksbergsskolan/Ulrikaskolan intervjuades elever, skolledning, personal, elevvårdsteam samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i de flesta klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av rektorsområdet

Ulriksbergsskolan/Ulrikaskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	133
Förskoleklass	41
Grundskola	225
Förberedelseklass	19

Ulriksbergsskolan är en av innerstadsskolorna i Växjö. Den består av fem arbetsenheter i skolår F – 3 samt tvåparallelliga åldershomogena klasser i skolår 4–6. Skolan har bytt ledning flera gånger under de senare åren vilket påverkat utvecklingsarbetet på skolan.

Ulrikaskolan har undervisning för nyanlända flykting- och invandrabarn och arbetar med att introducera dessa i den svenska skolan. I arbetet utgår man från ett helhetsperspektiv som ser till både språkliga och psykosociala aspekter hos barnet. Skolan har plats för minst 30 elever från förskoleklass till och med skolår 6, fördelade på 3 grupper/klasser. Vistelsetidens längd på Ulrikaskolan är i hög grad beroende av hur den tidigare skolgången har sett ut. Generellt utgör förberedelseklassen elevernas vardag under närmare ett år. Nyintagning sker kontinuerligt över hela läsåret. Det råder stor spridning med avseende på elevernas tidigare erfarenheter av skola och undervisning, vilket medför att de befinner sig på mycket varierande nivåer i inlärningsprocessen.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Ulriksbergsskolan/Ulrikaskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Som helhet erbjuder skolorna utbildning av god kvalitet. Arbetet i F - 3 grupperna, där pedagoger med olika kompetenser samverkar i arbetslag, är speciellt värt att lyfta fram. Elevernas studieresultat är goda men skolan behöver utveckla uppföljning och utvärdering av elevernas lärande. Undervisningen i de yngre skolåren är varierad och mera individanpassad än undervisningen i skolans senare år där undervisningen är mera läromedelsstyrd. Ulrikaskolans undervisning och omsorg av nyanlända till Sverige och deras individanpassade undervisning är också värd att lyftas fram.

Stämningen på skolan är god och förhållandet mellan eleverna och mellan eleverna och de vuxna präglas av ömsesidig respekt. Det förekommer kränkningar men endast i mindre omfattning och det förebyggande arbetet och beredskapen vid akuta händelser är god. Skolan arbetar med att stimulera elevernas läslust och använder biblioteket som en viktig del i undervisningen.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas kännedom om målen och delaktighet i utvärdering av sitt lärande.
- Kunskapsuppföljning i främst de icke behörighetsgivande ämnena.

- Elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer.
- Rektorn som pedagogisk ledare för lärarna och annan personal bör tydligare ansvara för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och att det pedagogiska arbetet utvecklas.
- Arbetet med normer och värden bör förbättras så att samsynen ökar.
- Skolan bör i större utsträckning använda lärarna efter den utbildning de har och då främst i skolår 4–6.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Elever som har behov av studiehandledning på modersmålet erbjuds inte detta (5 kap 2 § grundskoleförordningen) .
- Elevens val erbjuds inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap 19 § grundskoleförordningen).
- Hem- och konsumentkunskap erbjuds inte så att målen för skolår 5 kan uppnås (Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, kursplanen för hem- och konsumentkunskap).
- Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett enskilt ämne (2 kap 16 § grundskoleförordningen).

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2.

Stämningen på Ulriksbergsskolan är god. Elever och lärare visar ömsesidig respekt och kränkningar förekommer endast i mindre omfattning. ”Det finns ingen mobbning på skolan och alla får vara med, men det kan hända att någon är taskig ibland men då reder vi ut det eller kontaktar en vuxen”, berättar eleverna. Inspektörerna upplever att eleverna är trygga och frimodiga och visar ett positivt bemötande. I några klasser har dock arbetsron inte varit bra, vilket föranlett åtgärder från skolledningen.

Vid intervju med lärarna berättar dessa att eleverna på skolan är duktiga och lär sig mycket. Elevernas kunskapsresultat är också goda. Det visar sig bland annat i resultaten av de nationella ämnesproven. Skolan bör dock analysera det försämrade resultatet i främst engelska och matematik och arbeta med åtgärder för förbättrad måluppfyllelse.

Nationella ämnesprov skolår 5 (elever som är på god väg eller har klarat målen)

Skolår 5	Ulriksbergskolan		Växjö	
	2004	2005	2004	2005
Svenska	100 %	90 %	91 %	90 %
Matematik	88 %	87 %	89 %	86 %
Engelska	95 %	87 %	91 %	92 %

Uppföljning och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling i svenska, matematik och engelska är god. Lärarna och skollädaingen menar att de har god kontroll på elevernas kunskapsutveckling i dessa ämnen men skolan saknar system för att följa upp och dokumentera övriga ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla former för uppföljning och utvärdering av elevernas lärande och utveckling och då främst i de icke behörighetsgivande ämnena.

En del av skolbyggnaderna används av Ulrikaskolans förberedelseklasser. Eleverna vid skolan är nyanlända till Sverige och pratar bara svenska i begränsad omfattning. Eftersom de flesta av Ulrikaskolans elever bara vistas på skolan under kortare tid har de ingen större kontakt med de andra eleverna. Personalen arbetar mycket medvetet med normer och värden och föräldrarna berättar att eleverna känner sig trygga och att de trivs på skolan.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att eleverna i Ulriksbergsskolan och Ulrikaskolan utvecklar normer, värden och förhållningssätt som ligger väl i linje med de nationella målen. Skolmiljön är trygg och bemötandet mellan eleverna och mellan elever och vuxna är positivt. Eleverna har goda kunskaper i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål i de behörighetsgivande ämnena. Skolan bör dock utveckla uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollädaingen och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Arbetet med normer och värden har en framträdande plats på skolan och då främst i skolans tidigare år. I dessa grupper arbetar man regelbundet med dramaövningar, kompisamtal och ett projekt som heter Charlie (Projekt Charlie är en förebyggande metod för barn och ungdom, där emotionell intelligens (EQ) och social kompetens tränas). Personalen lägger stor vikt vid att ge eleverna möjlighet att utveckla sin sociala kompetens. Skolan har också kamratstödare. I skolans senare år arbetar man inte lika medvetet med normer och värden. Det förkommer flera initiativ från enskilda lärare men det finns ingen gemensam

strategi för arbetet. Inspektörerna bedömer att eleverna i stort gestaltar de normer och värden som beskrivs i författningarna. Skolan bör dock diskutera strategier för hur arbetet skall genomföras så att arbetet genomsyrar all verksamhet inom skolan och att alla i skolan har ett gemensamt förhållningssätt.

Elevernas formella inflytande sker via klassråd och elevråd. Alla klasser på skolan har regelbundna klassråd och elevrådet sammanträder fem gånger per termin.

I läroplanen anges att läraren skall se till att alla elever oavsett kön, och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och att rektor har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. På Ulriksbergsskolan säger eleverna att de inte vet vad inflytande innebär och kan heller inte ge några exempel då de varit med och påverkat innehåll och arbetsformer i undervisningen. Lärarna berättar samtidigt att de t.ex. inför ett nytt arbetsområde involverar eleverna i planeringsarbetet. De säger samtidigt att de inte har någon gemensam strategi för hur de skall arbeta med elevinflytande. Inspektörerna bedömer att skolans arbetsformer bör utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Skolan har ett gott samarbete med föräldrarna. Lärarna träffar föräldrarna regelbundet, informerar om verksamheten och diskuterar frågor som är angelägna för föräldrarna. Skolans föräldraförening har bland annat arbetat med skolgårdsmiljön och miljön i matsalen. Föräldrarna har dock inte varit med och arbetat med normer och värden på skolan. Skolan har en gemensam matsal med ett äldreboende och både personal och elever upplever att miljön och maten inte är anpassad efter elevernas behov. Vid samtal med föräldrarna påpekar de också den dåliga miljön i matsalen. Inspektörerna bedömer att skolans samverkan med föräldrarna i stort är bra men betonar samtidigt vikten av att samarbeta med hemmen i elevernas fostran och därvid klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbetet.

Organisation och arbetssätt i undervisningen

Eleverna i förskoleklassen samverkar med skolår 1–3 i ett arbetslag som består av grundskollärare, förskollärare och fritidspedagoger. I dessa enheter arbetar man åldersblandat. Under inspektörernas besök i verksamheten arbetade eleverna med eget arbete, under lärarens ledning och i grupper kring ett arbetsområde. I skolår 4–6 arbetar skolan åldershomogent. Både rektorn och inspektörerna upplever att undervisningen är mera läromedelsstyrd och att eleverna mestadels arbetar med samma sak och med de uppgifter de får av läraren. I läroplanen anges att läraren skall utgå från varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Inspektörerna bedömer att undervisningen i främst skolans senare år mera bör anpassas efter varje enskild elevs behov och förutsättningar. Skolans nya rektor säger att en viktig arbetsuppgift är att skapa förutsättningar för att tillsammans med lärarna diskutera olika aspekter på kunskap och lärande.

Någon större kunskap om målen som finns för utbildningen har inte eleverna på skolan. Eleverna vet heller inte om att det finns kursplaner för varje ämne. Efter en stunds betänketid under intervjun, berättar de för inspektörerna att de sett några lappar med mål som sitter på väggen men de vet inte vad det handlar

om. Föräldrarna har heller ingen kännedom om målen. Som tidigare nämnts har skolan inget system för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i de icke behörighetsgivande ämnena. Eleverna i skolår 4–6 berättar däremot att de utvärderar på fredagarna. Då får de bland annat skriva ner om de har varit en bra kompis och vad de har lärt sig under veckan. Lärarna säger att flera lärare strävar efter att utvärdera tillsammans med eleverna men säger samtidigt att alla inte gör det. De individuella utvecklingsplanerna kommer att ge bättre underlag för utvärdering menar lärarna. Inspektörerna bedömer att skolan bör förtydliga och konkretisera de mål som finns för utbildningen och informera både elever och föräldrar om dessa. Skolan bör också på ett bättre sätt göra eleverna delaktiga i sitt lärande genom att tillsammans med eleverna diskutera former för utvärdering och självvärdering av elevernas lärande.

Enligt skollag och grundskoleförordning skall alla elever som har svårigheter i skolarbetet ges särskilt stöd. På skolan finns flera elever som är i behov av stöd. Rutiner för att kartlägga stödbehovet finns framtagna och dessa elever får stöd av skolans specialpedagoger och inom klassens ram. Innan åtgärderna sätts in diskuterar alltid specialpedagogerna det planerade arbetet med arbetslaget. Man strävar efter att knyta stödet till den övriga verksamheten i klassen. Specialpedagogerna handleder också lärarna och träffar skolledningen regelbundet för att diskutera stödbehovet och åtgärder. I förberedelseklasserna på Ulrikaskolan strävar man efter ett individanpassat lärande där man har stor omsorg om varje enskild elev. Stöd i form av studiehandledning på modersmålet ges inte till de elever som har behov av detta. I övrigt bedömer inspektörerna att arbetet med elever i behov av särskilt stöd är bra och att de elever som är i behov av stöd får det stöd de har rätt till.

Kvalitetsarbete

Skolornas kvalitetsredovisning innehåller beskrivning av verksamheten, enheternas uppföljning och utvärderingsplan samt målen i de olika skolåren. Kopplingen till de nationella målen är tydlig. Resultatet av arbetet presenteras och bedömningar av måluppfyllelse görs ibland och ibland inte. Resultatet analyseras också. Vid inspektionen saknade redovisningen åtgärder för ökad måluppfyllelse, vilket numera är åtgärdat.

Skolledning och intern kommunikation

Ledningen på skolan består av två rektorer. En av rektorerna är också rektor för Ulrikaskolan. Nuvarande rektor som är utbildad förskollärare, tillträdde tjänsten 2005. På skolan finns också en ledningsgrupp som består av representanter från de olika arbetslagen. Ledningsgruppen bildades för två år sedan i syfte att skapa en god kommunikation mellan ledning och arbetslag. Ledningsgruppen sammanträder varannan vecka. Personalen berättar att de inte har någon tydlig bild av rektorns pedagogiska viljeinriktning ännu. De säger samtidigt att varje rektor haft sin pedagogiska inriktning men att de inte kunnat jobba klart med något eftersom rektorerna slutat. Inspektörerna bedömer att det är viktigt att rektorn som pedagogisk ledare för lärarna och annan personal tydligt ansvarar för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och att det pedagogiska arbetet utvecklas.

Sammanfattning

Arbetet med normer och värden är bra och då främst i skolans tidigare år. Skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd är bra och de elever som behöver stöd får det. Den individanpassade undervisningen på Ulrikaskolan ger eleverna möjlighet att tillägna sig lärandet i sin takt och efter mognad. Skolan bör diskutera strategier för hur arbetet med normer och värden skall genomföras så att arbetet genomsyrar all verksamhet inom skolan och att alla i skolan har ett gemensamt förhållningssätt. Elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer behöver förbättras. Skolan bör förtydliga och konkretisera de mål som finns för utbildningen. Vid inspektionen saknade redovisningen åtgärder för ökad måluppfyllelse, vilket numera är åtgärdat. Stöd i form av studiehandledning modersmålet ges inte till de elever som är i behov av det.

Inspektörerna bedömer att det är av stor vikt att rektor som pedagogisk ledare för lärarna och annan personal tydligt ansvarar för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och att det pedagogiska arbetet utvecklas.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildning, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns ibland annat skollagen.

Elevens val har som syfte att den enskilde eleven skall ha ett större inflytande på innehållet och inriktningen av sin utbildning i grundskolan. Genom att utbildningen anpassas till den enskilde elevens behov och intressen skall motivationen hos eleven och även kvaliteten i utbildningen förstärkas. Elezens val skall fördjupa och bredda elevernas kunskaper. Elezens val på Ulriksbergsskolan organiseras företrädesvis inom klassens ram och handlar mest om att eleverna fått arbeta klart med sina arbeten, att eleverna haft klassens timme eller att eleverna fått välja mellan spel, drama och läsning. Eleverna har alltså ingen möjlighet att göra ett medvetet val ur ett allsidigt urval av skolans ämnen. I skolår 5 har dock eleverna större möjlighet att välja vad de vill fördjupa sig i inom skolämnena. Inspektörerna bedömer att elezens val på Ulriksbergsskolan inte genomförs enligt författningarna eftersom eleverna inte kan göra ett medvetet val ur ett allsidigt urval av skolans ämnen.

Språkval erbjuds från skolår 6. 68 procent av eleverna, vilket är något lägre än kommunsnittet (71,9), väljer franska eller spanska. Andelen flickor är högre än andelen pojkar.

32 procent av skolans elever är berättigade till modersmålsundervisning. Cirka hälften av dessa deltar i undervisningen. Svenska som andraspråk ges på Ulriksbergsskolan i form av stöd till eleverna. Enligt grundskoleförordningen skall svenska som andraspråk anordnas i stället för undervisning i svenska.

Hem- och konsumentkunskap genomförs i skolår 6 på Ulriksbergsskolan. Inspektörerna bedömer att eleverna inte ges möjlighet att nå de mål som finns för skolår 5.

Personalresurserna

Det finns 6,5 lärare per 100 elever på Ulriksbergsskolan. Det skall jämföras med riksgenomsnittet för samtliga huvudmän inom grundskolan som är 8,0 lärare per 100 elever (Skolverkets statistik för läsåret 2004/2005).

Skollagen föreskriver att skolan skall använda lärare som har utbildning avsedd för den undervisning som de i huvudsak skall bedriva. I skolår 4-6 används inte de lärare som har grundskollärarutbildning 1-7 efter sin kompetens.

Flertalet lärare har genomgått 5 poängs utbildning i matematik i samverkan med Växjö universitet. För dessa har en individuell kompetensutvecklingsplan upprättats.

Eleverna använder sällan skolans datorer och anser att de är "sega" men att de fungerar. Ulrikaskolan har nyligen fått nya datorer.

Förutsättningarna för att använda fack- och skönlitteratur i undervisningen är goda och under höstterminen 2003 formulerades mål för skolans modellbibliotek som färdigställdes under 2004. Skolan har under de senaste åren arbetat aktivt för att öka läslusten hos eleverna och har i samband med detta startat ett läsprogram som kallas för "Höningsburken".

Lokalerna är ändamålsenliga för den verksamhet som bedrivs och läromedel finns i tillräcklig omfattning.

Sammanfattning

Elevers val genomförs inte i enlighet med författningarna. Svenska som andraspråk ges som stöd och inte som ett enskilt ämne. Hem- och konsumentkunskap genomförs under skolår 6 vilket innebär att eleverna inte har möjlighet att nå målen för skolår 5.

Skolans personella och materiella resurser bedöms som tillfredsställande.

I skolår 4-6 används inte de lärare som har grundskollärarutbildning 1-7 efter sin kompetens.

Datum	Ort
2006-03-20	Lund

Arne Huseby

Helene Olivestam Torold